

Van 6 tot 11 juni 1976 werd in Ottawa (Canada) over dit thema een Internationaal Colloquium georganiseerd door de Europese Radio Unie. Een honderdtal radiodirecteurs namen hieraan deel en hebben zich in werkgroepen aan de hand van een aantal concrete vragen bezonnen over de toekomst.

Prof. Dr. J. Briers participeerde aan dit Colloquium en maakte met behulp van voorbereidende documenten, werkgroepnotulen en eigen notities een uitvoerig en interessant verslag (1), waaruit hier in het kort enkele markante punten worden aangestipt. Hoe zal het publiek de radioprogramma's ontvangen en gebruiken? Een gemiddelde luisterduur van 2 tot 3 uur per dag in de verschillende West-Europese landen (in Noord-Amerika lichtjes hoger) kent drie top-periodes: 's ochtends, 's middags en op het einde van de namiddag. De meest geapprecieerde programma's zijn nieuws en lichte muziek, alsook variëteit en open-deur uitzendingen. Jongeren van 15-24 jaar kiezen vooral popmuziek en vormen geen trouw publiek in tegenstelling tot volwassenen tussen 30 en 50, die de voorkeur geven aan politiek, nieuws en variëteit. De ouderen boven de 50 kunnen niet beschouwd worden als radiofans.

De omroepinstituten houden rekening met het uiteenvallen van het luisterpubliek in talrijke belangstellingsgroepen en spreken voortaan liever van groepscommunicatie i.p.v. massacomunicatie. Deze belangstellingsgroepen identificeren is een van de belangrijkste taken van de studiediensten. De publieke radio moet zich wel tot deze verschillende groepen (b.v. regionale groepen, minderheden, vol-

wassenenvormingsgroepen, communities, e.d.) richten, maar er tevens voor zorgen dat zij populaire programma's voor het grote publiek niet verwaarloost.

N.a.v. diverse vragen werd door verschillende werkgroepen gesproken over het radionieuws.

Objectiviteit, omschreven als onpartijdigheid, evenwicht, bevoegdheid, accuratesse en eerlijkheid, moet de hoeksteen van het nieuws blijven. In een pluralistische maatschappij moeten verschillende standpunten aan bod kunnen komen al moet men niet alles op een goudschaaltje tegenover elkaar gaan afwegen. Moet men de keuze, die onvermijdelijk is, overlaten aan de strenge en gewetensvolle beroepsuitoefening van de radio-journalist? En wordt het risico voor overheidsingrijpen in de onafhankelijkheid van de radio niet veel groter, wanneer na(ast) de (oudere) journalist-die-het-feit-respecteert de (jongere) journalist-advocaat aantreedt, die de zaak verdedigt die hij voorstaat? De radiodirecteurs zijn niet zo gerust in de toekomst.

Wel wordt algemeen informatie-uitbreiding verwacht: 24-uren-programma's zullen in aantal toenemen. Belangrijk is vooral in welke richting het nieuws zal evolueren. Feit is dat het menselijk organisme zich vlug ontwikkelt tot een bijzonder effectief filter tegen «noise», d.w.z. slechts aandacht leert schenken aan geluiden en berichten die het kan interpreteren. Daarom zal meer context en verklaring nodig zijn, wat een belangrijke educatieve bijdrage betekent en anderzijds ook bijkomende talentvolle medewerkers noodzakelijk maakt, die méér diepgang en een ruimer arbeids-

veld aankunnen. Die uitbreiding ziet men vooral in de richting van meer regionaal, lokaal en cultureel nieuws, waarvoor om voldoende context te garanderen gespecialiseerde reporters nodig zullen zijn.

Ondanks technische nieuwigheden (als bv. Ceefax, dat het mogelijk maakt op elk gewenst moment op het TV-toestel een gedrukte pagina nieuws te laten verschijnen tussen of in superpositie op andere beelden), die belangrijke implicaties zouden kunnen hebben, wordt de nieuwsberichtergeving ook in de toekomst beschouwd als de ruggegraat van de radio.

Ook voor de service-radio wordt een belangrijke toekomst voorzien: praktische informatie, verkeers- en weerberichten, beurs en consumptie, hobbies en recreatie gaan meer en meer belang krijgen in onze steeds complexer wordende samenleving. Hoewel de publieke radio zeker niet op alle domeinen hierin kan voorzien wordt haar toch een belangrijke rol terzake toebedacht, m.n. aan de regionale en lokale zenders, die ook voor de meer geïnstitutionaliseerde participatie van het publiek aan de programma's de eerst-aangewezenen zijn.

Naast informatie zal ontspanning de hoofdbrok van de radioprogramma's blijven. Populaire muziek zal een groot aantal luisteraars binden, waarbij ook niet uit het oog verloren mag worden dat de radio voor velen de metgezel is in de eenzaamheid, die met een korte verklaring of alleen maar stemming- of sfeerschepping door de omroeper gebroken wordt. Dat wil niet zeggen dat de radio zich praktisch tot deze populaire muziek zou moeten beperken, maar wel dat het niet meer verantwoord is 50 %

van het budget te besteden aan ernstige muziek, waar slechts 5 % van de luisteraars behoefte aan hebben. Door bepaalde formules als mecenaat, coproductie e.a. kunnen de kosten hiervoor aanzienlijk gereduceerd worden.

Vanzelfsprekend werd ook de organisatievorm onder verschillende aspecten aangesneden.

De meeste radio-directeurs opteerden voor een gezamenlijk bestuur en organisatie van radio en televisie in één

omroepingstelling, al kunnen niet alle diensten even nauw samenwerken als b.v. de nieuwsdienst. Natuurlijk moet de instelling onafhankelijk zijn van de overheid en de beste garantie daarvoor lijkt: een onafhankelijke Raad van Beheer, waarin alle strekkingen en drukkingsgroepen naar verhouding vertegenwoordigd zijn.

Vooraf inzake dure programma's zou een meer georganiseerde samenwerking voor productie en realisatie nodig zijn. Intern wordt gepleit voor sys-

tematische decentralisatie en regionalisering en dit in functie van democratisering.

Dit oppervlakkig overzicht wil een degelijk gedocumenteerd verslag onder de aandacht brengen van allen die met de toekomst van de radio begaan zijn: het is het overwaard.

(1) Prof. dr. J. BRIERS, *De Radio in de jaren 80. Internationaal Colloquium van de Europese Radio Unie in Ottawa (Canada) van 6 tot 11 juni 1976*, pro manuscripto, gestencil, z.p., z.j., 30 blz.

83 jaren filmgeschiedenis

Zopas stelde Dirk Lauwaert voor de 'Bibliotheek communicatiewetenschappen' een «Tijdstabel der Filmgeschiedenis» samen, die de periode 1893-1975 bestrijkt. Hij bestaat uit een doosvormige map, waarin 15 uitplooibare vellen zitten opgeborgen. In 15 kolommen worden de filmgeschiedenis en haar politieke, culturele, economische en wetenschappelijke context beschreven. Negen kolommen zijn gewijd aan achtereenvolgens de film in de Verenigde Staten, Frankrijk, Italië, Duitsland, de Sovjetunie, Groot-Brittannië, België en Nederland, nationale filmindustrieën (waaronder alle filmproducties worden gerubriceerd, die vanuit ons perspectief een exotisch karakter hebben) en tenslotte de niet-commerciële film (waaronder underground film, experimentele film, kortfilm, documentaires enz).

Tenslotte zijn ook de filmtechnologie en filmeconomie elk met een kolom in deze filmgeschiedenis opgenomen. Vier kolommen beschrijven de context ervan: politieke geschiedenis, media en amusementsindustrie, kunst en filosofie, wetenschap en

technologie. Tenslotte is er nog een zestiende kolom vrij gehouden voor eigen notities.

De gegevens in deze vijftien kolommen verwerkt, zijn uiteraard summier: hoofdzakelijk filmtitels, voorafgegaan door de naam van hun regisseur, met nu en dan een supplementaire informatie betreffende een speler, een genre, een technisch effect. Dezelfde bondigheid - welke de gebruiker toch wel tot extra aandacht en eigen research zou moeten stimuleren - diende ook nagestreefd in de context-kolommen.

Tot de filmgeschiedenis meenden wij ook als volwaardige elementen te mogen rekenen: Filmfestivals, filmtijdschriften, fanpublicaties, filmesthetische studies, filmscholen en allerlei randgenres als SF, horror en de erotische film.

Deze tijdstabel kan bekomen worden via het Centrum voor Communicatiewetenschappen, Van Evenstraat 2A, 3000 LEUVEN, en kost 195 fr.